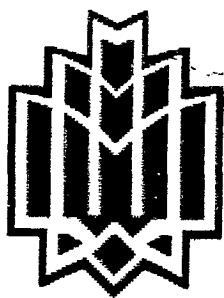

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری

بررسی کاربری اراضی در برنامه ریزی شهری با بهره گیری از

سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)

مورد: کاربریهای آموزشی (مدارس ابتدایی) منطقه ۸ تهران

استاد راهنما:

دکتر اصغر نظریان

استاد مشاور:

دکتر اکبر پرهیزگار

دانشجو:

منیژه لاله پور

دی ماه ۸۱

۱۳۸۲ / ۷ / ۲۰

وزارت اطلاعات و امور خارجه
جمهوری اسلامی ایران

۴۸۱۰۲

صورت جلسه دفاع از پایان نامه

با یاری خدای متعال جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد خانم / آقای منیژه لاله پور
در رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری تحت عنوان:

((بررسی کاربری اراضی در برنامه ریزی شهری با بهره‌گیری از سیستم اطلاعات جغرافیا))

و با حضور هیات داوران در ساعت ۱۵ : ۴۵ مورخه ۲۶ / ۹ / ۸۱ در محل دانشگاه
تربیت معلم تشکیل شد. پس از ایراد خطابه دانشجو و پاسخگویی به سوالات هیات داوران
بعد از بحث و بررسی و با توجه به کیفیت و کمیت تحقیق و نحوه ارائه کتبی و شفاهی؛ « پایان نامه »
نامبرده را با نمره ۱۹/۲۵ (تیرده و دو پنجم) و با نمره عالی پذیرفت.

استاد راهنما: دکتر نظریان

استاد مشاور: دکتر پرهیزگار

اساتید داور:

- ۱- دکتر محسن ضیائیان داور داخلی
- ۲- دکتر رحمانی داور خارجی

نماینده تحصیلات تکمیلی: خانم مرادی گنجه

رییس دانشکده ادبیات و علوم انسانی

دکتر رسولی پور

مدیر گروه آموزشی
دکتر بهلول علیجانی

از اطلاعات مرکز علمی ایران
تیمپس ایران

تقدیم به:

پدر و مادر زحمتکش که هر چه دارم مرهون زحمات بی دریغ آنهاست

و

همسر مهربانم که در این راه همواره مشوق و پشتیبان من بوده است.

تأثیر و تشکر:

بارها تو را سپاس که توکل بر تو بهترین ستون و پشتیبانی به تو هر مشکلی را از بین می برد. انجام این پایان نامه نتیجه تلاش، راهنمایی ها و مساعدت عزیزانی است که خود را قدردان زحمات آنان میدانم.

در آغاز سپاس فراوان خود را به همه کسانی که به نوعی در پرورش فکری ام مؤثر بوده اند و از محضرشان بهره ها برده ام تقدیم می نمایم.

مراتب سپاس و قدردانی خود را به پیشگاه استادان ارجمند و فرهیخته جناب آقای دکتر اصغر نظریان و دکتر اکبر پرهیزگار که راهنمایی و مشاورت این پایان نامه را تقبل نموده و حمایت و راهنمایی های ارزنده اشان را از من دریغ ننمودند تقدیم می کنم.

از خواهران و برادران مهربانم و دامادان بزرگواران به خاطر مساعدتها و همدردیهایشان در تمام مقاطع تحصیلیم تشکر و قدردانی فراوان دارم.

از آقای علوی مسئول آزمایشگاه گروه جغرافیای دانشگاه تربیت مدرس، خانم آخوندان کارشناس گروه، خانم فرخی منشی گروه و خانم مرادگنجه نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه تربیت معلم به خاطر همکاریها و زحمات های فراوانشان کمال تشکر و قدردانی را دارم.

از مسئولین و کارکنان آموزش و پرورش و شهرداری منطقه ۸ و مرکز GIS شهر تهران و نیز مسئولین کتابخانه های سازمان مدیریت و برنامه ریزی، نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور و کتابخانه ادبیات دانشگاه تربیت معلم که در گردآوری اطلاعات و منابع اولیه پژوهش همکاریهای لازم را نمودند تشکر می کنم.

و در نهایت از تمام دوستان عزیز و همراهم که هر کدام به نوعی مرا یاری کردند صمیمانه سپاسگزارم.

سلامتی، سربلندی و موفقیت همه این عزیزان را از خداوند متعال خواهانم.

۱ مقدمه

فصل اول : طرح تحقیق

۴ ۱-۱- بیان مساله

۶ ۲-۱- پیشینه تحقیق

۸ ۳-۱- فرضیات تحقیق

۸ ۴-۱- اهداف تحقیق

۹ ۵-۱- روش انجام تحقیق

۹ ۶-۱- روشها و ابزارهای جمع آوری اطلاعات

۱۰ ۷-۱- قلمرو مکانی تحقیق

۱۲ ۸-۱- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

۱۲ ۹-۱- مشکلات تحقیق

فصل دوم : اصول و مبانی نظری

۱۴ ۱-۲- تنوریهای رایج در مکانیابی تسهیلات عمومی

۱۴ دیدگاه سیستمی

۱۶ تنوری مکان مرکزی

۱۷ تنوری مدل جاذبه

۱۹ روشهای برنامه ریزی حمل و نقل

۱۹ رهیافت دسترسي

۲۰ سیستم اطلاعات جغرافیایی

۲۵ ۲-۲- کاربری زمین شهری

۲۶ ۱-۲-۲- اهداف و سیاستهای کاربری زمین

۲۷ ۲-۲-۲- معیارهای مکانی کاربری زمین
۲۷ ۲-۲-۱- سازگاری
۲۸ آلودگی صوتی
۲۹ آلودگی هوا
۲۹ سایر آلودگی های محیطی
۳۰ کاربری آموزشی و کاربری مسکونی
۳۰ کاربری آموزشی و کاربری فرهنگی
۳۰ کاربری آموزشی و کاربری بهداشتی
۳۰ کاربری آموزشی و کاربری تجاری
۳۱ کاربری آموزشی و فضای سبز
۳۱ کاربری آموزشی و شبکه ارتباط حمل و نقل
۳۱ کاربری آموزشی و دیگر تاسیسات شهری
۳۳ ۲-۲-۲- مطلوبیت
۳۳ مکانیابی فضاهای آموزشی و شرایط محیطی
۳۳ مکانیابی فضاهای آموزشی و شعاع دسترسی
۳۶ دسترسی
۳۷ مکانیابی فضاهای آموزشی در ارتباط با تاسیسات و خدمات شهری
۳۷ ۲-۲-۳- ظرفیت
۳۸ تراکم دانش آموز در کلاس
۳۸ جمعیت تحت پوشش
۳۹ تعداد دفعات استفاده از واحدهای آموزشی
۴۰ سرانه های آموزشی

فصل سوم : شناخت وضع موجود

۴۲ ۱-۳- بررسی و شناخت کلی شهر تهران
۴۲ ۱-۱-۳- گسترش فضایی تهران و ساختار کالبدی

۴۴ ۲-۱-۳- ویژگیهای جغرافیایی و اقلیمی
۴۴ ۳-۱-۳- ویژگیهای جمعیتی
۴۵ روند تحولات جمعیت شهر تهران
۴۶ روند رشد جمعیت شهر تهران
۴۶ ساختار سنی و جنسی جمعیت شهر تهران
۴۷ سواد و آموزش
۴۹ ۴-۱-۳- ویژگیهای اقتصادی
۴۹ وضعیت فعالیت و اشتغال
۵۰ ۲-۳- بررسی و شناخت منطقه مورد مطالعه (منطقه ۸ تهران)
۵۰ ۱-۲-۳- ویژگیهای اجتماعی و جمعیتی
۵۰ روند تحولات و رشد جمعیت
۵۱ ساختار سنی و جنسی جمعیت
۵۳ مهاجرت
۵۳ سواد و آموزش
۵۶ ۲-۲-۳- ویژگیهای اقتصادی
۵۶ وضعیت فعالیت و اشتغال
۵۷ ۳-۲-۳- ساختار کالبدی منطقه
۵۷ الف- مطالعات کاربری زمین
۵۷ کاربری مسکونی
۶۰ شبکه های ارتباطی
۶۲ کاربری درمانی
۶۳ کاربری اداری
۶۳ کاربری آموزشی
۶۳ کاربری صنعتی
۶۴ کاربری نظامی

۶۴ تاسیسات شهری
۶۴ - کاربری مذهبی
۶۴ - کاربری فرهنگی
۶۴ - تاسیسات پست
۶۵ - مراکز آتش نشانی
۶۵ - جایگاه توزیع بنزین
۶۵ - پارکها و فضای سبز
۶۶ - تاسیسات ورزشی
۶۶ ب- بافت شهری

فصل چهارم : شناخت وضع موجود و ارزیابی فضاهای آموزشی

۷۰ ۱-۴- شناخت وضع موجود
۷۱ نوع مالکیت مدارس
۷۲ نوع سازه ساختمان مدارس
۷۳ عمر ساختمان مدارس
۷۳ ۲-۴- ارزیابی وضع موجود بر اساس معیارهای انتخابی
۷۵ ۱-۲-۴- معیار سازگاری
۷۵ آلودگی صوتی
۷۹ آلودگی هوا
۷۹ سایر آلودگی ها
۸۱ کاربری وابسته
۹۰ ۲-۲-۴- معیار مطلوبیت
۹۰ ۱-۲-۲-۴- شرایط محیطی
۹۰ فرم و شیب زمین
۹۱ ویژگیهای طبیعی

۹۳ ویژگی‌های اقلیمی
۹۴ ۴-۲-۲- شعاع دسترسی
۹۴ بررسی وضعیت مدارس از لحاظ شعاع دسترسی
۹۸ بررسی وضعیت محلات از لحاظ بهرمندی از مدارس
۱۰۸ ۴-۲-۳- دسترسی
۱۰۸ ۴-۲-۴- مکانیابی فضاهای آموزشی در ارتباط با استفاده از تاسیسات و خدمات شهری
۱۱۰ ۴-۲-۳- معیار ظرفیت
۱۱۰ جمعیت تحت پوشش
۱۱۲ تراکم دانش آموز در کلاس
۱۱۲ تعداد دفعات استفاده از واحدهای آموزشی
۱۱۵ سرانه های آموزشی
فصل پنجم : تجزیه و تحلیل ، نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات	
۱۱۹ ۵-۱- تجزیه و تحلیل وضع موجود کاربریهای آموزشی
۱۱۹ وضعیت مالکیت مدارس
۱۲۰ وضعیت نوع سازه مدارس
۱۲۰ وضعیت عمر مفید مدارس
۱۲۲ سازگاری موقعیت مکانی
۱۲۵ مطلوبیت مکانی مدارس
۱۲۹ ظرفیت مدارس
۱۴۱ ۵-۲- نتیجه گیری
۱۴۳ ۵-۳- آزمون فرضیات
۱۴۶ ۵-۴- ارائه پیشنهادات
۱۵۶ منابع و مأخذ

فهرست نمودارها و نقشه ها

نمودارها

- ۱۷ ۱-۲- بکارگیری نظریه مکان مرکزی در تشکیل سلسله مراتب آموزشی
- ۴۵ ۱-۳- روند تحولات جمعیت شهر تهران (۷۵-۱۳۳۵)
- ۴۸ ۲-۳- هرم سنی جمعیت شهر تهران (۱۳۷۵)
- ۵۰ ۳-۳- وضعیت فعالیت های اقتصادی شهر تهران
- ۵۶ ۴-۳- وضعیت فعالیتهای اقتصادی منطقه ۸ تهران
- ۶۸ ۵-۳- توزیع کاربریهای منطقه ۸ تهران (۱۳۷۹)
- ۷۴ ۱-۴- وضعیت مالکیت مدارس ابتدایی صنعتی ۸ تهران
- ۷۴ ۲-۴- وضعیت نوع سازه مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۷۴ ۳-۴- وضعیت عمر ساختمان مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۱۰۶ ۴-۴- مقایسه جمعیت لازم التعلیم پسر محلات با ظرفیت مدارس پسرانه
- ۱۰۷ ۵-۴- مقایسه جمعیت لازم التعلیم دختر محلات با ظرفیت مدارس دخترانه
- ۱۱۳ ۶-۴- مقایسه جمعیت لازم التعلیم پسر محدوده عملکردی مدارس با ظرفیت مدارس پسرانه
- ۱۱۴ ۷-۴- مقایسه جمعیت لازم التعلیم دختر محدوده عملکردی مدارس با ظرفیت مدارس دخترانه

نقشه ها

- ۱۱ ۱-۱- نقشه موقعیت منطقه ۸ در شهر تهران
- ۳۵ ۱-۲- نقشه تراکم جمعیت در سطح محلات ۲۰ گانه منطقه ۸ تهران
- ۵۲ ۱-۳- نقشه نواحی و محلات منطقه ۸ تهران
- ۵۸ ۲-۳- نقشه کاربری اراضی منطقه ۸ تهران
- ۶۱ ۳-۳- نقشه شبکه های ارتباطی عمده منطقه ۸ تهران
- ۷۷ ۱-۴- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به شبکه های ارتباطی
- ۷۸ ۲-۴- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به مرکز صنعتی
- ۸۰ ۳-۴- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به مراکز تجاری
- ۸۲ ۴-۴- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به مراکز سوخت رسانی

و

- ۸۴-۵- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت مراکز فرهنگی
- ۸۵-۶- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به فضاهای سبز
- ۸۶-۷- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به ایستگاههای آتش نشانی
- ۸۸-۸- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به مراکز درمانی
- ۸۹-۹- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به مراکز ورزشی
- ۹۲-۱۰- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به حریم مسیل ها
- ۹۶-۱۱- محدوده ثبت نامی مدارس ابتدایی پسرانه منطقه ۸ تهران
- ۹۷-۱۲- محدوده ثبت نامی مدارس ابتدایی دخترانه منطقه ۸ تهران
- ۱۰۰-۱۳- شعاع عملکردی مفید مدارس ابتدایی پسرانه منطقه ۸ تهران
- ۱۰۱-۱۴- شعاع عملکردی مفید مدارس ابتدایی دخترانه منطقه ۸ تهران
- ۱۰۲-۱۵- محدوده های غیر پوشش شعاع عملکردی مفید مدارس ابتدایی پسرانه منطقه ۸ تهران
- ۱۰۳-۱۶- محدوده های غیر پوششی شعاع عملکردی مفید مدارس ابتدایی دخترانه منطقه ۸ تهران
- ۱۰۴-۱۷- محدوده تحت پوشش شعاع عملکردی مدارس ابتدایی پسرانه منطقه ۸ تهران
- ۱۰۵-۱۸- محدوده تحت پوشش شعاع عملکردی مدارس ابتدایی دخترانه منطقه ۸ تهران
- ۱۰۹-۱۹- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به شبکه های ارتباطی
- ۱۲۱-۱- وضعیت کیفی ساختمان های مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۱۲۶-۲- موقعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ نسبت به ترکیب لایه های مختلف معیارسازی گاری
- ۱۲۷-۳- وضعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران در رابطه با سازگاری موقعیت مکانی
- ۱۳۱-۴- محدوده غیر پوششی شعاع عملکردی مفید مدارس ابتدایی دخترانه منطقه ۸ تهران
- ۱۳۲-۵- محدوده غیر پوششی شعاع عملکردی مفید مدارس ابتدایی پسرانه منطقه ۸ تهران
- ۱۳۳-۶- وضعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران در رابطه با شعاع دسترسی مطلوب
- ۱۳۴-۷- توزیع مدارس ابتدایی در سطح محلات منطقه ۸ تهران
- ۱۳۷-۸- وضعیت سرانه های آموزشی مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۱۵۰-۹- وضعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران در رابطه با محدوده بندی پیشنهادی
- ۱۵۳-۱۰- نقشه ارزش دهی زمینهای منطقه ۸ تهران جهت استقرار مدارس (بر مبنای معیار سازگاری)
- ۱۵۵-۱۱- ارائه الگوی مناسب جهت استقرار مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران

فهرست جداول

۲۶	۱-۲ اهداف کلان در برنامه ریزی کاربری زمین
۳۲	۲-۲ کاربریهای ناسازگار با فضاهای آموزشی و اثرات آن
۳۴	۳-۲ طیف بندی امتیازات حاصله از معیارهای انتخابی جهت تعیین شعاع دسترسی
۳۶	۴-۲ شعاع دسترسی بهینه برای مدارس ابتدائی منطقه ۸ تهران به تفکیک محلات
۳۹	۵-۲ آستانه جمعیتی تعیین شده برای سطوح آموزشی کشور
۴۰	۶-۲ استانداردهای پیشنهاد شده در رابطه با سرانه های آموزشی در مقطع ابتدائی
۴۳	۱-۳ ابعاد توسعه شهری تهران و افزایش جمعیت آن در طی ۱۰۰ سال گذشته
۴۵	۲-۳ جمعیت ، تراکم و مساحت شهر تهران طی سالهای سرشماری
۴۶	۳-۳ نرخ رشد جمعیت شهر تهران طی سالهای سرشماری
۴۷	۴-۳ نسبت جنسی جمعیت شهر تهران طی سالهای سرشماری
۵۰	۵-۳ تعداد شاغلین در بخشهای سه گانه اقتصادی شهر تهران
۵۱	۶-۳ تعداد و نرخ رشد جمعیت منطقه ۸ (۸۵-۱۳۶۵)
۵۴	۷-۳ تراکم جمعیت در سطح محلات ۲۰ گانه منطقه ۸ تهران (۱۳۷۵)
۵۵	۸-۳ تعداد جمعیت و نسبت جنسی به تفکیک گروههای سنی و جنسیت (۱۳۷۵)
۵۶	۹-۳ شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر منطقه ۸ در بخشهای ۳ گانه اقتصادی
۵۹	۱۰-۳ مساحت ، تراکم و سرانه مسکونی منطقه ۸ طی دو دوره ۷۵-۱۳۶۵
۵۹	۱۱-۳ توزیع نسبی خانوارهای معمولی منطقه بر حسب نحوه تصرف محل سکونت (۱۳۷۵)
۶۰	۱۲-۳ نوع مصالح ساختمانی واحدهای مسکونی (۱۳۷۵)
۶۰	۱۳-۳ عمر واحدهای مسکونی منطقه ۸ تهران (۱۳۷۵)
۶۰	۱۴-۳ درصد خانوارهای معمولی در واحدهای مسکونی معمولی استفاده کننده از برخی تسهیلات
۶۲	۱۵-۳ ضوابط عرض انواع معابر شهری
۶۷	۱۶-۳ توزیع کاربریهای منطقه ۸ تهران طی سالهای ۷۹-۱۳۶۵
۷۱	۱-۴ مشخصات کلی مدارس ابتدائی منطقه ۸ تهران
۷۲	۲-۴ نوع مالکیت ساختمان های آموزشی
۷۲	۳-۴ نوع سازه ساختمان آموزشی

- ۷۳ ۴-۴- عمر ساختمان واحدهای آموزشی
- ۷۶ ۴-۵- موقعیت مدارس نسبت به حریم شبکه های ارتباطی عمده
- ۸۳ ۴-۶- موقعیت مدارس نسبت به حریم کاربریهای فرهنگی
- ۸۳ ۴-۷- موقعیت مدارس نسبت به حریم فضاهای سبز
- ۹۰ ۴-۸- موقعیت مدارس نسبت به کاربریهای ورزشی
- ۱۰۸ ۴-۹- موقعیت واحدهای آموزشی در ارتباط با شبکه های دسترسی
- ۱۱۰ ۴-۱۰- موقعیت واحدهای آموزشی در ارتباط با استفاده از تاسیسات و خدمات شهری
- ۱۱۱ ۴-۱۱- جمعیت تحت پوشش واحدهای آموزشی
- ۱۱۵ ۴-۱۲- وضعیت مدارس در ارتباط با تراکم دانش آموز و دفعات استفاده از واحدهای آموزشی
- ۱۱۵ ۴-۱۳- وضعیت سرانه زیر بنای واحدهای آموزشی
- ۱۱۶ ۴-۱۴- وضعیت سرانه فضای باز واحدهای آموزشی
- ۱۱۷ ۴-۱۵- وضعیت سرانه زمین واحدهای آموزشی
- ۱۱۹ ۵-۱- وضعیت مالکیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۱۲۰ ۵-۲- وضعیت نوع سازه مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۱۲۲ ۵-۳- وضعیت عمر مفید مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۱۲۳ ۵-۴- ضریب دهی کاربریهای سازگار با کاربریهای آموزشی به تناسب فاصله از مدارس
- ۱۲۳ ۵-۵- ضریب دهی کاربریهای ناسازگار با کاربریهای آموزشی به تناسب فاصله از مدارس
- ۱۲۳ ۵-۶- ضریب دهی کاربریهای نسبتاً سازگار با کاربریهای آموزشی به تناسب فاصله از مدارس
- ۱۲۴ ۵-۷- وضعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران نسبت به لایه های ترکیبی معیار سازگاری
- ۱۲۵ ۵-۸- وضعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ از لحاظ شعاع دسترسی
- ۱۲۸ ۵-۹- وضعیت محلات از لحاظ بهره مندی از شعاع دسترسی مفید مدارس ابتدایی
- ۱۲۹ ۵-۱۰- وضعیت مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران از لحاظ جمعیت تحت پوشش
- ۱۳۰ ۵-۱۱- وضعیت سرانه زیر بنای مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۱۳۵ ۵-۱۲- وضعیت سرانه فضای سبز با مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۱۳۵ ۵-۱۳- وضعیت سرانه زمین مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۱۳۸ ۵-۱۴- وضعیت فضاهای آموزشی مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران
- ۱۵۴ ۵-۱۵- اطلاعات لازم برای الگوی پیشنهادی مدارس ابتدایی منطقه ۸ تهران

چکیده:

با افزایش جمعیت در شهرهای ایران و به خصوص شهرهای بزرگ حجم تقاضا برای خدمات وکالاهای عمومی نیز افزایش یافت. ولی به علت ساختار اقتصادی-سیاسی خاص کشورمان همواره سرعت پاسخگویی به نیازها از سرعت رشد نیازها کمتر بوده است. در این میان کاربریهای پر تقاضا مانند کاربریهای آموزشی به دلایل زیادی مانند عدم هماهنگی نهادهای اجرائی شهرها، مشکلات مالی بخش آموزش و پرورش و عدم آشنائی مسئولین با موازین علمی مکانیابی مدارس در پاسخگویی به نیازهای جمعیت دانش آموزی با مشکلات زیادی مواجه بوده اند. این مسئله در مناطق شهری بزرگ مثل تهران به دلایل متنوعی مانند تراکم بالای جمعیت و کمبود زمین و قرارگیری کاربریهای مختلف در همجواری یکدیگر با شدت بیشتری مطرح می شود این مسئله موجب عدم دسترسی بهینه دانش آموزان به فضاهای آموزشی و همجواری با کاربریهای مزاحم، در نتیجه افت کیفیت تحصیلی می شود.

در این راستا مدارس ابتدائی منطقه ۸ تهران مورد مطالعه قرار گرفته است این منطقه به علت ویژگیهای مکانی و کالبدی خاص و نیز کمبود فضاهای وابسته به این کاربری، و عبور شبکه های ارتباطی مهم از این منطقه که موقعیت مکانی و توزیع فضائی مطلوب مکانهای آموزشی، از جمله مدارس مورد مطالعه را با مسائل و مشکلات خاصی روبرو کرده است.

برای روشن شدن نارسائی های مختلف فضاهای آموزشی لازم است که این فضاها با توجه به ماتریس و شاخص های کاربری اراضی بررسی گردند. حجم و وسعت اطلاعات مربوط به چنین کاری با ابزارهای ساده مستلزم صرف وقت و هزینه زیادی می باشد. لذا با استفاده از قابلیت های سیستم اطلاعات جغرافیائی (GIS) فضاهای آموزشی مطابق با معیارهای کاربری اراضی شهری مورد بررسی قرار گرفته و الگوهای علمی مکانیابی این فضاها تدوین گردیده است، برای تحقق این امر مطالعات و عملیات زیر انجام گرفته است:

تشکیل بانک اطلاعاتی منطقه شامل نقشه های مورد نیاز از منطقه، تهیه و استخراج اطلاعات جمعیتی و...، ترکیب اطلاعات مکانی با اطلاعات توصیفی در سطح بلوکهای مسکونی، محاسبات مختلف بر روی این اطلاعات، بررسی چنین فضاها با توجه به عوامل مکانیابی، ترکیب لایه های مختلف معیار های انتخابی، امتیازبندی مکانی کل منطقه جهت احداث فضاهای آموزشی، نمایش خروجیهای متنوع حاوی اطلاعات مفید در مورد مدارس و ویژگیهای کالبدی منطقه از اهم کارهایی است که در این تحقیق با استفاده از نرم افزارهای GIS انجام گردیده است.